

GORSKA REŠEVALNA ZVEZA SLOVENIJE
Komisija za reševanje iz plazov

SI - 4101 Kranj, Bleiweisova 34, p.p.245
Tel: +386 4 238 27 27 Fax: +386 4 238 27 25
E-mail: grzs@siol.net

Mojstrana; 09.10.2012

Klemen Volontar
Mojstrana

Zadeva: Poročilo z zasedanja IKAR – Krynica, 2012

Med 2. in 7. oktobrom se je v kraju Krynica na Poljskem odvijal vsakoletni kongres IKAR – CISA. Organizirala ga je ena od dveh reševalnih organizacij, ki delujeta na Poljskem, GOPR, ki je organizirana profesionalno.

Tudi za kongres lahko rečem, da je bil organiziran profesionalno. Moteče je bilo le to, da je bilo delovišče za prikaz praktičnih vaj precej oddaljeno od kongresnega centra, cca 2 uri vožnje, kar je po eni strani skrajšalo delavnik, po drugi pa marsikoga odvrnilo od udeležbe.

Na praktičnem pred-dnevu v sredo, je bilo prikazanih nekaj zanimivih možnosti reševanja in nove opreme. Med drugim samopomični »stol«, sedišče, opremljeno z motorjem, ki s pomočjo speljane vrvi skozi valje samostojno leze po vrvi navzgor. Z deblokiranjem trenja pa stol na katerem lahko sedi reševalce, spustimo spet navzdol. Zanimiva a manj uporabna novost.

Dve točki sta spet propagirali uporabo Dyneema vrvi v kombinaciji z dvonožnikom. Prečno čez sotesko in vzdolžno, cca 100m, so naredili dve žičnici in s kombinacijo teh prikazali vertikalni in horizontalni transport ponesrečenega iz kanjona. Poudarek je bil bolj na možnosti postavitve »prve vrvi«. Kako vrv spraviti z ene strani na drugo. Pri tem so si pomagali s samostrelom in ribiško vrvico.

Precej nevarna in draga naprava. Naša »frača« popolnoma zadostuje našim potrebam, predvsem lahko reguliramo dolžino meta vrvice, kar je pri samostrelu nemogoče.

Italijani so pokazali kombinirana, napihljiva nosila. Z zloženimi nosili se spustimo do ponesrečenega v steni in ga objamemo z nosili, ki jih kasneje napolnimo s plinom, priporočljiv je Argon, ki je dober izolator. Blazina v notranjosti nosil naj bi s tem, ko jo napihnemo dvignila ponesrečenega toliko, da bi ga lahko sneli z njegovega trenutnega pritrdišča!?

Ekipa GRZS je sodelovala s kompleksno prikazno vajo »reševanje iz previsov z uporabo minimalnih tipiziranih sredstev in teleskopske palice«. Žal nam organizator do zadnjega dne ni poslal vsaj fotografij, kjer naj bi se vaja odvijala, tako smo prvič videli steno in konfiguracijo previsov šele deset minut pred izvedbo prve vaje. Lahko bi rekli, da smo delali, kot v pravi situaciji, ko ne vemo kaj nas čaka. »Ponesrečenec« se je spustil čez steno, cca 20m in se s pomočjo že nameščenih klinov »obesil« pod previs. Reševalec se je spustil za njim, sproti nameščal vmesna varovala, t.i. žepe ali zanke, ki preprečujejo drgnjenje vrvi ob skalo in se s tem pomikal vertikalno nad ponesrečenega.

Na robu previsa, ko je reševalec vzpostavil vidni kontakt s ponesrečenim je ugotovil, da ga ne bo dosegel na običajni način, zato je zaprosil za teleskopski drog, ki mu ga je rezervni reševalec prinesel v steno. Sledil je spust do višine ponesrečenega. S teleskopsko palico ga je reševalec »ujel« in pripel na enojni škripec izdelan iz Grillona. S pomočjo stopne zanke in prižeme nameščene na prosti konec škripca ga je toliko dvignil, da ga je lahko vpel v svoj desonder, sledilo je rezanje vrvi, pospravil je škripec in se s ponesrečenim vred spustil do dna.

Vajo smo izvedli štirikrat zapored. Glede na veliko število gledalcev je požela nemalo zanimanja.

V kasnejšem uradnem delu so sledile različne predstavitve, poročila in analize nesreč, debate o skupnih imenovalcih nesreč itd. Izpostavil bom nekaj najbolj perečih in zanimivih.

V obravnavi zimskih nesreč v snežnem plazu je bilo izpostavljeno, da vedno več ljudi uporablja napihljive balone, ki izdatno pripomorejo k temu, da ostane žrtev vidna, kar je velik plus za preživetje. Več, kot 96% vidnih žrtev preživi za razliko od popolno zasutih, kjer jih preživi le 49%.

Slovaki so v ta namen naredili test z lutkami. Lutke so bile nameščene na pobočje in opremljene vsaka z drugim tipom balona. Uporabili so ABS, Mamut in BCA. Sprožili so pravi plaz in merili veliko parametrov, od pritiska snega, hitrosti itd. Predvsem je važna ugotovitev, da so vse žrtve ostale vidne. Omenili pa so razlike v zasutju, tako je lutka z ABS balonom ostala na površju, delno zasuta in bi se v pravih razmerah lahko sama rešila, lutka opremljena z Mamutom je bila najbolj zasuta, predvsem glava je bila pritisnjena v sneg in se sama ne bi izkopala, lutka z BCA balonom pa skorajda ni bila zasuta. Seveda je bil to samo en test in le začetek večje študije.

Švicarski in ameriški zdravniki so predstavili (nedokončan) test na prašičih, žal so jih organizacije proti mučenju živali zaustavile v nadaljnjih študijah, a rezultati so zelo pomembni. Zelo pomemben je zračni žep, saj so ugotovili, da npr. 1L velik zračni žep zagotovi le 5min preživetja za razliko od 2L velikega žepa, kjer je možnost preživetja do 30 min, kar je 6x dlje!

Francozi so imeli eno najboljših zim (količina snega) v 50 letih, nesreč je bilo pod povprečjem. Ugotavljajo, da je manj nesreč tudi posledica nenehnega opozarjanja, preventive in učenja ter seveda vodenih tur, kljub veliki katastrofi na pobočjih Mt. Blanca pred nekaj meseci.

V Italiji je bila zima slaba, večino nesreč se je zgodilo na mejah s Francijo in Švico, kjer je bilo največ snega. Ugotavljajo, da bi bilo žrtev še manj, če ne bi bila prisotna »šlamarija«. Našli so žrtev z ugasnjeno žolno, eni žrtvi se je žolna polomila med prevračanjem, zanke smučarskih palic so bile na zapestjih, balona ni mogel sprožiti, balon je imel nameščen pa ga sploh ni poizkusil sprožiti itd. Nesporno pa je ugotovljeno, da je velika večina alpinistov brez žoln!

Na to temo je opozoril Američan. Ugotovil je, da je včasih:

»lavinska napoved je služila izogibanju nevarnim območjem« in »dogodek je botroval večji previdnosti v bodoče«.

Sedaj pa: »napovedi služijo za dviganje stopnje še mogočega« in »dogodek je pač del igre«!

V organiziranem reševanju se ne smemo vprašati, »Kaj lahko storimo?«, ker je to jasno, ampak »Kaj ŠE lahko storimo?«.

Precej prispevkov je bilo namenjenih iskanju pogrešanih. Vsaj trije prispevki (Kanada, Švica, Južna Tirolska) so ugotavljali kako nujno je načrtovati iskanje in izrazili potrebo po uporabi GPS naprav. Z veseljem lahko ugotovim, da so bile točke v teh prezentacijah skoraj identične moji predstavitvi na to temo leta 2005. Žal, kljub temu, da je od takrat preteklo 7 let pri nas še vedno prihaja do težav pri vodenju takšnih intervencij, predvsem zaradi slabega poznavanja kako, kdaj in kaj organizirati, s strani odgovornih za vodenje iskalnih intervencij.

Sicer pa so z odmevnimi primeri plastično prikazali kako pomembno je dobro načrtovanje. Rezultati v prikazanih intervencijah bi bili ob dobrem vodenju vedno v prid pogrešanemu, ostal bi živ. Američani so organizacijo iskalne intervencije poimenovali »Virtual search planing«, virtualno predvsem zato, ker načrtovalec sploh ni nujno, da je v bližini dogodka, je pa dobrodošlo. Zelo pomembno je, da nas pristojne službe TAKOJ obvestijo, da bomo morda sodelovali v iskanju pogrešanega.

Ni nujno, da smo takoj aktivirani, vendar je nujna predpriprava, če želimo, da iskalci na terenu delajo tam, kjer je večja možnost najdbe in tako, da zagotovimo najboljši možni izplen.

- raziskovanje dejstev, ki zadevajo pogrešanega, ustvarjanje »zgodbe«
- podatki so vedno pomanjkljivi
- ločiti, prepoznati lažne ali napačne podatke od pravih in pomembnih
- napačni podatki so lahko samo zato, ker so pomanjkljivi, zato, ker so izsiljeni, zato, ker jih očitvidci povedo, da so pomembni itd
- pri načrtovanju se je nujno opreti na vso dostopno tehnologijo, npr Google Earth PRO itd.

Za planiranje rabimo izkušnje, resničnost podatkov, popolnoma vse podatke o žrtvi, obleka, prehranske navade, oprema, itd (nobena služba ne sme podatkov zadržati zase), načrtovalec mora imeti dostop do podatkov o podobnih primerih ali na podobnem kraju, planer mora imeti prostor, mir, svojce in »šefe« je potrebno držati na razdalji (nepomembni dogodki ali navodila ne smejo preusmeriti pozornosti načrtovalca), planer se mora s pomočjo podatkov čim bolj vživeti v odločitve žrtve, vse podatke in kasneje ugotovitve ali predvidevanja je nujno potrebno sproti zapisovati, narisati, vizualno upodobiti, saj tak način lahko da popolnoma drugačne rezultate, kot če se samo pogovarjamo ali zapišemo besede.

Dva primera sta bila izpostavljena. Zaradi nepozornosti, kaj je žrtev ob zadnjem pogovoru z mamo povedala, je akcija tri dni potekala na napačnem območju v neposredni bližini kasnejše najdbe. Ko so »pravi« ljudje po treh dneh slučajno slišali za dogajanje so se prostovoljno javili, da pomagajo, seveda so bili zavrjeni. Vseeno so pridobili vse možne podatke in iskalcem sporočili kje naj iščejo. Kasneje se je izkazalo, da je mladenič popolnoma natančno opisal kraj, le neizkušen in prenapet »šef« si ni znal pravilno razlagati njegovih besed in poslal stotnijo iskalcev drugam. Po ugotovitvah je žrtev živela na kraju najdbe vsaj še nekaj dni, bila je nepoškodovana, umrla je zaradi izčrpanosti in dehidracije!!!

Drugi primer je še bolj drastičen. Fant je doma točno povedal kam gre, kje bo spal itd. Ko se naslednji dan ni javil so starši poklicali policijo in povedali celotno zgodbo in da želijo, da preverijo kje je. Odreagirali so na znan način, verjetno jo je stisnil s prijatelji, morda kje popiva itd. Po štirih dneh so vseeno poklicali v Zermatt GRS, naj preverijo, če ga je kdo videl. Fant se ni niti prijavil v hotelu, kjer je imel rezervacijo, so pa našli izposojevalca snežnih desk, kjer si je desko izposodil in povedal kam gre deskat. Ko so ga našli v razpoki se je izkazalo, sam sebe je vse dni snemal na videokamero, da je živel še tri dni, bil je nepoškodovan, umrl je zaradi izčrpanosti!!!

Za zgornji zapis verjetno ni potreben zaključek? Dovolj hitro obveščanje, čim več podatkov, pravilno operiranje s podatki, načrt narediti pred prihodom iskalcev, potek sproti zapisovati v obliki risb, grafov, grafičnih prikazov, načrtovalci morajo imeti mir, uporabiti vsa razpoložljiva tehnična sredstva.

Predstavljena je bila tudi velika reševalna akcija zasutih v snežnem plazu na območju Mt. Blanca. Najdlje so se zadržali spet pri vodenju in organizaciji. Poudarili so, da je takšno obsežno akcijo moč izpeljati samo z dobrim, strateškim načrtovanjem, čeprav so se soočali z že znanimi problemi. Npr. lokalni šerifi so zahtevali poročilo o dogodkih, ki se še niso zgodili, znanci pogrešanih ali pa so samo mislili, da bi lahko bili pogrešani, so klicarili v center in zasedali linije, zato so vklopili posebno linijo z avtomatskim odzivnikom, ta je še danes vključen. Po že končani akciji so posebej za gospoda ministra še enkrat iz Chamonixa spravili na teren reševalce in pse in za visokega gosta na hitro prikazali kako je potekalo reševanje,

kako so sondirali itd!!!!??? Skratka, ljudje in institucije, ki bi morale nuditi suport so delale največ zdrahe.

Švicarji so predstavili šolanje vodnika in psa za reševanje oz. iskanje padlih v razpoke. Končno so prišli do tega, da mora biti vodnik najprej izprašan in samostojen reševalec, saj je gibanje na ledenikih lahko nevarno!? Šolanje takšnih psov poteka v več stopnjah. Najzahtevnejše je delo v razpoki, ko vodnika in psa spustijo v večjo razpoko, da pregleda še dno in globlje predele razpoke.

Omenil bi še prispevek Francoske reševalne službe o nesreči na zavarovani poti, t.i. ferati. Poudarek je bil sicer bolj na vzporednih dogodkih, ki so botrovali poškodbam dveh reševalcev. Pod stenami, kjer se nenehno kruši kamenje je pričakovati večje poškodbe dreves. V tem primeru so bila debela dreves sicer na videz zdrava, ko pa je priletel helikopter z reševalcem in ga spustil med drevje v vznožje stene, pa so se drevesa začela lomiti pod pritiskom vetra rotorja. Ob drugem prihodu, ko je spustil še enega reševalca se je zgodilo isto. Tako so imeli poleg ponesrečenega, še dve žrtvi med reševalci. Kar se tiče gornikov na feratah pa ugotavljajo, da so to pravzaprav atletske steze, kjer je treba biti tudi atletske pripravljene. Večina padcev se zgodi zaradi pomanjkanja moči. Kompleti za samovarovanje ne zdržijo tako silovitih padcev, poleg tega so zaradi drgnjenja ob skalo in drgnjenja vponk ob jeklenico zelo hitro obrabljeni. Da bi bil plezalec čim lažji, uporabljajo plezalne pasove s tankimi trakovi, ki so namenjeni športnim plezalcem itd. Absorberji so namenjeni občutno manjšim silam, kot nastajajo pri padcih v feratah. Večino absorberjev se sploh ne sproži, pri padcu se kraka kompleta enostavno pretrgata.

Manuel Genshvain je pripravil zanimivi študijo o časih, ki so potrebni za najdbo (dotik sonde z žrtvijo) tretje ali četrte žrtve snežnega plazu pri uporabi različnih znamk in tipov lavinskih žoln. Test je naredil v dveh državah na dveh skupinah, novincih, priložnostnih uporabnikih in s skupino naprednih uporabnikov, reševalcev.

Search times (Davos)

	ARVA Axis	Element Barryvox	Ortovox 3+	Pieps DSP Tour	Tracker 2
First target (min:sec)	2:00	1:45	2:00	2:00	1:30
Second target (min:sec)	5:45	3:45	4:30	6:00	4:00
Third target (min:sec)	10:00	6:00	6:15	10:00	7:00
# of cases where the First, second or third target was not found within the time limit.	0 / 5 / 18	0 / 0 / 1	0 / 1 / 12	0 / 5 / 23	2 / 2 / 11

* median values, rounded to quarter minutes.

Search times (Col du Lautaret)

	ARVA Link	Pulse Barryvox	Ortovox S1+	Pieps DSP
First target (min:sec)	3:15	3:00	3:30	3:00
Second target (min:sec)	5:30	5:15	6:15	5:15
Third target (min:sec)	10:30	8:45	9:45	9:30
Fourth target (min:sec)	14:00	12:15	15:30	17:30
# of cases where the first, second or third target was not found within the time limit.	0 / 0 / 1 / 2	0 / 0 / 1 / 0	0 / 1 / 2 / 0	0 / 0 / 3 / 1

* median values, rounded to quarter minutes.

Razpredelnici povesta vse. Niti ni toliko odvisno od tipa naprave, kot od dobrega znanja in treninga. Predvsem prepoznati situacijo in se odločiti za pravo strategijo iskanja.

Je pa ob tem nekdo dodal še eno zanimivo misel. Nič ne pomaga imeti in znati uporabljati naprave, če je znanje in vedenje o gorništvu pomanjkljivo. Torej spet, pomembna je priprava na turo, izobraževanje ljudi kaj jih čaka v gorah in to v zelo širokem pomenu besede.

Tokratni kongres je bil tudi volilne narave. V ožjem vrhu IKAR so se zamenjali trije delegati. Tudi od sedaj naprej imamo v predsedstvu svojega predstavnika, Dušan Polajnar, prejšnji, Danilo Škrbinek pa je bil sprejet v častno, doživljensko članstvo predsedstva IKAR. Zamenjal se je tudi predsednik tehnične komisija, dosedanega dolgoletnega predsednika Bruna Jelka je zamenjal Gebhard Barbisch, predsednik podkomisije za reševalne pse pa je postal predstavnik iz Švice, g. Mayer.

Za zaključek: Lahko ugotovim, da je naša služba primerljiva, v nekaterih segmentih tudi zelo napredna, dobro imamo zamišljeno šolanje kadrov, imamo odlično opremo...

Vsa poročila, priporočila in referate lahko najdete na <http://www.ikar-cisa.org/>

Kar mi je uspelo zabeležiti v foto ali video načinu pa je dostopno na spletu.

Sestavil:
Klemen Volontar